

О.А. Кагдін
студентка 5-го курсу обліково-економічного факультету
Криворізький економічний інститут ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник - Гушко С.В.
доц., к.е.н.

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ПІДХОДІВ ДО РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Об'єктивний розвиток економіки України вимагає мінімізації витрат суб'єктів господарювання, у тому числі за рахунок підвищення якості бухгалтерської та фінансової звітності. Практика показує, що користувачами звітності приймається велика кількість невірних рішень через неадекватну оцінку вартості активів, втрати довіри партнерів, недооцінки рівня шахрайства в організації, неточної оцінки можливості продовження бізнесу. Головним інструментом подолання подібних негативних явищ виступає запровадження вітчизняними підприємствами системи внутрішнього аудиту та використання послуг аудиторських компаній. Аудит забезпечує довіру до перевіреної фінансової інформації для її користувачів різних рівнів.

Питання впровадження, розвитку та вдосконалення аудиту висвітлені в наукових роботах наступних вітчизняних та іноземних фахівців: В.П. Бондаря, Ф.Ф. Бутинця, В.П. Бралатана, Т.М. Одинцової, О.Ю. Редько, О.А. Петрика, В.С. Рудницького, В.Я. Савченка, В.В. Сопко, С.О. Столярова, Б.Ф. Усача та інших.

На ринку аудиту України працюють понад 1500 аудиторських компаній і 800 сертифікованих приватних аудиторів. Важлива особливість ситуації в Україні полягає в тому, що, на відміну від загальносвітової практики, де більше 60% доходів розподіляються між компаніями "великої четвірки" (Ernst & Young, Deloitte, PricewaterhouseCoopers, KPMG), лівова частка українського ринку належить саме національним аудиторам. Хоча подібний стан речей став можливим не в останню чергу у зв'язку з існуванням законодавчих обмежень щодо можливості сертифікації на українському ринку іноземних аудиторських компаній середньої ланки (їх частка на ринку складає лише близько 7%), все ж затвердження позицій національних аудиторів - свідоцтво формування середнього класу в країні [1].

Процес розвитку аудиту в Україні супроводжується виникненням проблемних питань, які обумовлені впливом цілої низки факторів і обставин, а саме, недосконала законодавча база України, що регулює аудиторську діяльність, незначний практичний досвід, відсутність чіткого та однозначного термінологічного апарату, який є базою для розуміння сутності аудиту. Отже, аудит можна визначити як надання практичної допомоги керівництву і економічним службам підприємства з питань ведення справ і управління його фінансами, а також з налагодження бухгалтерського фінансового та управлінського обліку, надання різного роду консультаційних послуг.

Недостатність практичного досвіду аудиту фінансової звітності, нерозуміння цілей і задач незалежного аудиту (більшість аудиторів під аудитом розуміють перевірку повноти сплати податків і зборів, так званий «податковий аудит») і тісний ринок аудиторських послуг призводить до того, що аудиторські компанії не можуть виконати певні завдання через брак ресурсів, знань та досвіду (особливо це стосується завдань, пов'язаних з Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) або корпоративною звітністю) [2]. Тим не менш, компанії можуть значно знизити ризики отримання неякісних аудиторських послуг, керуючись при виборі аудиторської фірми не ціною і стислими строками, а розумінням аудиторами цілей і завдань перевірки, наявністю у них практичного досвіду, знань і орієнтації на якість проведення аудиту, оглядової аудиторської перевірки або фінансового Due Diligence.

Зниження ризиків користувачів бухгалтерської (фінансової) звітності є найскладнішим завданням аудиту. Перспективними можна назвати наступні напрямки його вирішення: контроль за якістю процесу аудиту у відповідності до міжнародних стандартів аудиту (МСА); запровадження сучасних технологій оцінки якості аудиту як послуги, що має споживчі властивості; реалізація, під час укладання договорів щодо проведення аудиту, методики обґрунтування умов виконання завдання, методики розрахунку вартості та об'єму послуг, що надаються, необхідного часу, рівня суттєвості і аудиторських ризиків; впровадження механізмів протидії порушенням етики, недоброякісної конкуренції, обмеженню об'ємів аудиторських послуг аудиторами та замовниками аудиту.

Якість бухгалтерського обліку та аудиту є ключовими складовими прозорості та конкурентоспроможності. Відвертість та прозорість – це перший крок до підвищення конкурентоспроможності [3]. В Україні однією з проблем, яка ставить під сумнів прозорість ринку є недосконала система сертифікації, яка не може в необхідній мірі гарантувати якість підготовки аудитора.

Критерієм якості під час проведення аудиту вважається, насамперед, виконання аудиторами вимог МСА. Однак суворе дотримання стандартів пов'язане із збільшенням трудовитрат аудиторів, збором додаткової інформації, документуванням процесу перевірки, розрахунками. Але такі витрати рідко відшкодовуються замовником. Для вирішення такого роду проблем аудиторські компанії намагаються враховувати рівень професійної компетентності своїх співробітників у вигляді кваліфікаційних вимог, що висувуються до посад, передбачених структурою їх управління. З точки зору забезпечення професіоналізму суб'єктів аудиту необхідно прийняття таких заходів:

- розробка та запровадження спілкою аудиторів системи контролю якості процесу аудиту, яка відповідає міжнародним стандартам;
- забезпечення підготовки кадрів за МСФЗ та МСА;
- запровадження більш суворих вимог до кандидатів в аудитори та посилення вимог до результатів підвищення кваліфікації;
- розширення можливостей отримання аудиторами кваліфікації DipIFR (Diploma in International Financial Reporting) і повної сертифікації ACCA (The Association of Chartered Certified Accountants);
- взаємодія з міжнародними аудиторськими організаціями, що здійснюють діяльність на території України та в інших країнах.

Отже, важливим є законодавче закріплення нових підходів до регулювання аудиторської діяльності, підвищення якості, зниження ризиків користувачів звітності, розвиток міжнародного співробітництва. Поєднання зазначених вище напрямів розвитку аудиторської професії закладуть підґрунтя для її подальшого впровадження у вітчизняну господарську практику та відносини між власниками.

Література:

1. Елена Макеева. *Вызывающее поведение. Кризис заставит украинских аудиторов ответить на новые вызовы рынка: [Электронный Ресурс]. – Режим доступа: http://rnba.com.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=25&Itemid=5*
2. *Аудит в Украине / [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.accounting-ukraine.kiev.ua/audit_ukraine.htm#audit_ukraine*
3. Усач Б. Ф. *Проблеми розвитку аудиту в Україні / Б. Ф. Усач // Регіональна економіка. – 2007. – № 4. – С. 217–222.*